

bekendtgørelsen herom, at elevrådene skal varetage elevernes undervisningsmæssige, faglige, kulturelle, personlige og økonomiske interesser og kan afgive indstillinger om disse forhold. Inden for folkeskoleområdet er det præciseret, at elevrådet skal inddrages i spørgsmål om elevernes sikkerhed og sundhed. Tilsvarende er det et særligt kendetegn, at der ikke er fastsat procedureregler i det eksisterende regelsæt, som sikrer elever/studerendes medinddragelse i verserende sager eller i øvrigt sikrer, at ledelsen indhenter eller afventer elevrådets indstilling, før en endelig beslutning træffes.

For universitetslovsinstitutionernes vedkommende forholder det sig anderledes, idet beslutningsstrukturen på de enkelte niveauer giver studerende mulighed for indvalg i råd og nævn med selvstændig kompetence. Dertil kommer, at studerende er stemmeberettigede ved valg af rektor og dekan.

Som på institutionsniveau har det repræsentative demokrati også i et vist omfang sin plads i den centrale politiske styring af det samlede uddannelsesområde. Således er der på en række større områder nedsat overordnede råd, der har til opgave at rådgive ministeren inden for de respektive uddannelsesretninger. Folkeskolerådet, Htx- og Hhx-udvalgene, Erhvervsuddannelsesrådet, Rådet for de videregående teknikeruddannelser og seminarierådene er eksempler på sådanne råd. For fx det almene gymnasium og hf eksisterer der i dag ikke overordnede råd.

Den forskel, der præger de enkelte uddannelsesområder for så vidt angår overordnede råd, gør sig også gældende, når der konkret ses på omfanget af elev- og studenterrepræsentationen i disse råd. Således er eleverne/de studerende eksempelvis ikke repræsenterede i Landbrugsuddannelsesrådet og Rådet for social- og sundhedsuddannelserne, men derimod i Folkeskolerådet og seminarierådene. Elev- og studenterrepræsentationen er endvidere i nogle tilfælde mere indirekte, idet eleverne/de studerende kan indgå i andre interesseorganisationers repræsentation. Således Erhvervsuddannelsesrådet og Rådet for de videregående teknikeruddannelser, hvor elevernes/de studerendes repræsentanter er udpeget af de deltagende arbejdstagerorganisationer.

Som nævnt kan forskellene i det repræsentative demokrati på uddannelsesområderne i et vist omfang findes i fagpolitiske traditioner inden for de enkelte uddannelsesområder samt

i traditionerne for elev- og studenterindflydelse på institutionsniveau for den enkelte institutionstype og uddannelsesretning. Til belysning af omfanget af elev- og studenterindflydelse gennemgås i det følgende i korte hovedtræk udviklingen i elev- og studenterindflydelsen på institutionsniveau.

I folkeskolen blev den første lovmæssige mulighed for elevdeltagelse i skolens anliggender indført allerede i 1970, hvor det også blev gjort muligt for elevrepræsentanter at deltage i skolenævnets møder. I 1986 blev oprettelse af elevråd gjort obligatorisk, og med indførelsen af skolebestyrelser i 1990 blev også eleverne sikret repræsentation heri. Indtil 1997 henhørte spørgsmålet om elevrepræsentanternes stemmeret i skolebestyrelserne under kommunalbestyrelsens kompetenceområde, men ændringen af folkeskoleloven i 1997 medførte, at alle medlemmer af skolebestyrelserne fik stemmeret.

Inden for et andet stort uddannelsesområde – erhvervsskoleområdet – går det formelle demokrati længere tilbage på handelsskolerne end på de tekniske skoler. På handelsskolerne blev eleverne allerede i 1972 sikret repræsentation i skolens samarbejdsudvalg og lærerråd, og der blev givet mulighed for at yde offentligt tilskud til en del af elevrådets udgifter samt i et vist omfang at stille kontorfaciliteter til rådighed. Samtidig blev der også åbnet mulighed for elevrepræsentation, dog uden stemmeret, i skolebestyrelserne.

På de tekniske skoler havde der ikke før 1991 eksisteret formaliserede regler, der sikrede nedsettelse af et elevråd eller på anden måde inddrog eleverne i skolens beslutningsprocesser. Heller ikke i praksis var der tradition for, at eleverne organiserede sig på skolen. Dette beroede antageligt på, at lærlingen på grund af de korte skoleophold var knyttet til arbejdspladsen og kun i ringe grad til skolen.

I 1991 – i forbindelse med erhvervsuddannelsesreformen – blev der indført fælles regler for elevrådenes oprettelse og virke på henholdsvis handelsskoler og tekniske skoler. Disse var i hovedtræk en videreførelse af de hidtil gældende bestemmelser for handelsskolerne.

Ifølge erhvervsskoleloven er eleverne/de studerende på handelsskoler og tekniske skoler repræsenterede uden stemmeret i skolens bestyrelse.

I 1968 udsendte Undervisningsministeriet vejledende regler for elevråd på gymnasieskolerne. Året efter blev der i en bekendtgørelse